
Pinksterfeest

Index

Inleiding

1. De betekenis van Handelingen 2

1. Doop met de Heilige Geest
2. Komst van de Parakletos
3. De laatste dagen zijn aangebroken
4. Christus is verheerlijkt
5. Gelovigen ontvangen de gave van de Heilige Geest

Samenvatting

Terugkoppeling naar de inleiding

2. Vervulling met de Heilige Geest in het boek Handelingen

1. Bij de start in Jeruzalem
2. Bij mensen die tot bekering komen
3. Bij mensen die al gelovig zijn
4. Mensen worden opnieuw vervuld
5. Vervulling met de Geest bij een taak

Samenvatting

Vanuit Jeruzalem tot aan het uiterste der aarde...

Gehoorzaamheid als voorwaarde

3. De inwoning van de Heilige Geest

Tekstgegevens

Samenvatting

4. De tijd voor Pinksteren

Bekwaammaking

Bekwaammaking en gave (inwoning)

Johannes 7:39

Het werk van de Heilige Geest bij de wedergeboorte

5. De Heilige Geest en de laatste dagen

De Handelingenperiode

Een lange pauze

Gods beloften worden vervuld

Specifiek en algemeen

Inleiding

Elk jaar als het weer Pinksteren is, zet het me weer aan het denken over de betekenis van dit christelijke feest. Het lijkt allemaal zo duidelijk, maar hoe meer ik de Bijbel lees, hoe meer reden ik zie om er eens goed voor te gaan zitten en het een en ander na te zoeken. Hieronder vind je daar een verslag van.

Als ik een willekeurig bijbels handboek open sla, krijg ik op een presenteerblaadje aangereikt wat de betekenis van Pinksteren is. *'De Heilige Geest is uitgestort op alle mensen; Hij is aanwezig om ons heen en Hij kan en wil voortaan in de harten van alle gelovigen wonen.'* Kan het nog mooier?! Waarom zou je, nu je dit weet, jezelf nog verdiepen in de betekenis Pinksteren? Ik heb ontdekt dat het gebeuren in Handelingen 2 niet alleen voor christenen in het algemeen van grote betekenis is, maar ook voor het volk Israël. De uitstorting van de Heilige Geest heeft voor ons grote gevolgen en is het waard om jaarlijks herdacht te worden, maar als je de betekenis voor Israël kent, wordt het allemaal nog mooier...en naar mijn idee ook duidelijker.

Wie de kerkgeschiedenis bestudeert, kan concluderen dat een groot deel van de christenheid het zicht op Gods plan met het volk Israël uit het oog verloren is. De vervangingstheologie deed haar intrede; het eigene van Israël werd 'in bezit genomen' door de christelijke gemeente. Slechts een smaldeel van de christelijke predikers bleef oog houden voor Gods oogappel, die weliswaar tijdelijk terzijde gezet is, maar niet door God verstoten (Rom.9-11). Gelukkig zien we om ons heen in het 'zicht' op Israël weer toenemen. De neiging om bij het bijbellezen dingen op jezelf toe te passen is niemand die van God en Zijn Woord houdt vreemd. Gods Woord komt pas tot zijn doel als het een uitwerking heeft in ons leven. Horen en doen, dat is de opdracht. Toch is het goed om te beseffen dat het in de Bijbel niet om onszelf draait. Heel de Schrift is voor ons, maar niet heel de Schrift gaat over ons. De materie rondom de uitstorting van de Heilige Geest bepaalt ons daar weer bij.

Mijn doel met deze studie is niet om een volledig overzicht te geven van het werk van de Heilige Geest. Ik concentreer me op dat wat er gebeurt in Handelingen 2 en vul dat aan met gegevens die daar betrekking op hebben.

Niet alles is ook even uitvoerig beschreven. Soms volsta ik met het noemen van teksten en wat korte opmerkingen. Je bent dus genoodzaakt om het zelf na te zoeken en jezelf erin te verdiepen. Doe dat ook en neem nooit conclusies van mensen over zonder het zelf nagezocht te hebben.

1. De betekenis van Handelingen 2

Als we willen weten wat de betekenis is van het Pinkstergebeuren, wat in Handelingen 2 beschreven wordt, zullen we moeten nagaan welke gegevens de tekst zelf ons aanreikt. In Handelingen 1 (nauw verbonden met 2) en 2 vinden we vijf koppelingen naar andere bijbelpassages, die ons helpen om te verstaan wat er op dat moment in Jeruzalem gebeurt.

1. Doop met de Heilige Geest

Handelingen 1:4-5 verwijzen naar wat staat in Matth.3:11+16; Mk.1:8+10; Luk.3:16+22; Joh.1:33. Johannes de Doper vertelt het volk bij de Jordaan, dus niet alleen de hoorders die tot bekering zijn gekomen, dat Jezus hen eens zal dopen met de Heilige Geest en met vuur. Deze voorzegging heeft dus betrekking op de uitstorting van de Heilige Geest, zoals in Handelingen 2 beschreven.

2. Komst van de Parakletos

Handelingen 1:9-11 bepalen ons bij de informatie die Jezus aan Zijn discipelen geeft, terwijl ze op weg zijn naar Gethsémane. We vinden deze woorden in Johannes 14-16. Jezus legt aan Zijn discipelen uit dat als Hij naar de Vader gaat, Hij hen de Parakletos (Voorspraak, Trooster) / Geest der waarheid zal zenden. De Geest zal van Jezus getuigen en hen ook kracht geven om van Jezus te getuigen. De Geest zal de wereld overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel en zal de discipelen in de waarheid leiden (Joh.14:15-17; 16:5-15). In deze hoofdstukken wordt duidelijk dat de komst van de Heilige Geest ook een speciale betekenis heeft voor de toekomstige apostelen.

3. De laatste dagen zijn aangebroken

Handelingen 2:16-18 verwijzen ons naar dat wat staat in Joël 2:28-29. Petrus koppelt de gebeurtenissen van Handelingen 2 aan de uitstorting van de Geest in de laatste dagen op Israël (de betekenis van het 'alle vlees' wordt toegelicht in de omschrijvingen daarna; het gaat hier om de werking van de Geest in allerlei geledingen binnen het volk Israël). Deze uitstorting zal vooraf gaan aan de Dag des Heeren, de periode waarin God zal oordelen. In die tijd ertussen zal er behoudenis mogelijk zijn (op Sion en Jeruzalem) voor ieder die de Naam des Heeren zal aanroepen. Als op de Pinksterdag de apostelen in 'vreemde talen' spreken, is dat ook maar vanwege één reden: zij kunnen deze 'talen' spreken om alle natiën ook daadwerkelijk te kunnen bereiken met het evangelie.

We hebben dus in Handelingen 2 dus te maken met een laatste-dagen-scenario. Er zijn meerdere profetieën waarin gesproken wordt over het komen van de Geest over Israël in verband met de bekering en het herstel in de laatste dagen: Jes.44:3; Ezech.11:19 en 36:26; Ezech.36:27; Ezech.37:5-6 en 14; Ezech.39:29; Joël 2:28-29; Zach.12:10.

4. Christus is verheerlijkt

Handelingen 2:33 verwijst ons naar dat wat staat in Joh.7:37-39.

De gelovigen zullen de Heilige Geest ontvangen als Christus verheerlijkt is. De verheerlijking van Christus wordt een feit als Christus aan de rechterhand van Zijn vader gaat zitten (Mark.16:19). Ik kom verderop nog op deze tekst terug.

Dat wat in Handelingen 2 gebeurt, geeft dus aan wat er met Christus gebeurt en gebeurd is (Joh.15:26). *Zie verder de studie over 'De Hemelvaart van Jezus' en over Johannes 17.*

5. Gelovigen ontvangen de gave van de Heilige Geest

Handelingen 2:38 verwijst ons naar Hand.10:45 (en 10:45 naar 11:16 → zie punt 1).

In beide passages komen we het begrip 'gave' (1431 – doorea / geschenk) van de Heilige Geest' tegen. LET OP: het gaat hier dus niet over de gaven (charismata) van de Geest.

Deze uitdrukking (Hand.10:45) wordt door Petrus (Hand.11:16) gekoppeld aan de doop door Jezus met de Heilige Geest (Matth.3:11+16; Mk.1:8+10; Luk.3:16+22; Joh.1:33).

De doop met de Heilige Geest is dus gelijk aan het ontvangen van de gave van de Heilige Geest. Het gebeuren bij Cornelius is dus een herhaling van wat er in Handelingen 2 gebeurt, alleen dan bij heidenen. Voor de christenen die erbij zijn, is dat een hele gewaarwording, maar God laat zien dat ook gelovigen uit de heidenen (10:1-2) mogen delen in deze uitstorting van de Heilige Geest (Hand.15:8).

In Handelingen 2:38 koppelt Petrus het ontvangen van de gave van de Heilige Geest aan bekering en doop. Wie zich bekeert en gedoopt wordt, die zal de gave van de Heilige Geest ontvangen (zie ook bij Saulus – hand.9:17). De doop met de Heilige Geest zal zich dus blijven herhalen bij iedereen die tot geloof komt, ook bij hen die veraf zijn.

Handelingen 2:38 is dus de basis voor dat wat in de brieven steeds beschreven wordt: dat gelovigen de Heilige Geest ontvangen hebben en dat de Geest in hen woont.

Samenvatting

De uitstorting van de Heilige Geest, zoals beschreven in Handelingen 2, heeft in ieder geval de volgende vijf betekenissen:

1. Hier gaat de belofte in vervulling dat Jezus het volk Israël zal dopen met de Heilige Geest en met vuur.
2. Hier gaat in vervulling wat Jezus aan Zijn discipelen beloofde; namelijk dat Hij de Trooster zou zenden als Hij zelf niet meer bij hen zou zijn.
3. Hier gaat in vervulling wat door de profeten meermalen gezegd was; namelijk dat de Heilige Geest in de laatste dagen over Israël zou worden uitgestort.
4. De uitstorting van de Heilige Geest bevestigt dat de verheerlijking van Christus een feit is.
5. Vanaf de uitstorting van de Heilige Geest zullen allen die zich bekeren en gedoopt worden eveneens de gave van de Heilige Geest ontvangen.

We onderscheiden dus in het Pinkstergebeuren elementen die betrekking hebben op het volk Israël en op de gelovigen in het algemeen.

Wat daar gebeurt, is de vervulling van profetie en bepaalt ons dus niet alleen bij de toekomst (de tijd vanaf Handelingen 2), maar ook bij het verleden (de tijd daarvoor).

Het moment en de wijze waarop de uitstorting van de Heilige Geest plaatsvond (tongen als van vuur en het geluid van de wind) waren een verrassing, al hoewel we achteraf wel het prachtige verband zien tussen het wekenfeest – een oogstfeest – en de bekering van grote groepen mensen. Maar de komst van de Geest op Israël was dat allerminst.

Terugkoppeling naar de inleiding

Als we deze gegevens vergelijken met de accenten die doorgaans bij Pinksteren gelegd worden, valt het mij op dat de betekenis van Pinksteren vaak vrijwel alleen op onze eigen situatie betrokken wordt; bij ons 'voordeel' van dit heilsfeit, namelijk: de aanwezigheid van de Heilige Geest in de gelovige, in ons leven. Die informatie is wel correct, maar niet volledig.

Ik heb me afgevraagd wat hiervoor redenen zouden kunnen zijn.

- De vervangingstheologie, waardoor de christenheid uit het oog is verloren dat er voor Gods volk Israël nog beloften vervuld zullen worden...?
- Het niet onderscheiden van het werk van de Heilige Geest in de hele Schrift (eveneens een uitvloeisel van de vervangingstheologie)...? Men gaat uit van het standpunt dat het werk van de Heilige Geest in het OT direct toepasbaar is op het leven van de gelovige nu en ziet bijvoorbeeld niet het onderscheid tussen 'bekwaammaking' en 'gave' (inwoning). Ik kom hier verderop nog op terug.
- De vragen die het met zich meebrengt als je dit alles plaatst in het kader van de laatste dagen...?

We mogen de lijnen die God in de Schrift legt, echter niet negeren. Wees bereid om je eigen inzichten in te ruilen of te laten verrijken door wat God je wil leren.

2. Vervulling met de Heilige Geest in het boek Handelingen

Niet alleen in Handelingen 2, maar in het hele boek komen we het werk van de Heilige Geest tegen. Ordening van de tekstgegevens leidt tot het onderscheiden van vijf situaties.

N.B. De Heilige Geest is niet gebonden aan de ordening die mensen willen aanbrengen. Hij 'doorbreekt de grenzen die door mensen zijn gemaakt'. In die zin moeten we oppassen dat we met al onze drang om dingen te ordenen niet voorbij gaan aan het werk van de Geest zelf. Vervulling met de Heilige Geest leidt tot kennis en geestelijk inzicht (Ef.1:17-18). Het omgekeerde is niet altijd waar...is helaas ook mijn eigen ervaring.

Anderzijds zijn we soms ook genoodzaakt om de bijbelse feiten helder neer te zetten, zeker als dat mensen helpt om de zaken van Gods Woord beter te begrijpen. Als we bijbelse gegevens uit de context halen en zomaar te pas en te onpas gaan gebruiken, raken we in verwarring en lopen we de kans om in eenzijdigheid te vervallen. Ook dat gebeurt.

Bij de start in Jeruzalem

Handelingen 2 is het startmoment. God stort Zijn Geest uit op de discipelen.

Bij mensen die tot bekering komen

De Heilige Geest komt op mensen die tot bekering komen (Hand.2:38).

Hand.2:38-41 (bekeerlingen in Jeruzalem).

Hand.9:17 (Saulus).

Bij mensen die al gelovig zijn

De Heilige Geest wordt uitgestort op mensen die al gelovig zijn.

Hand.8:15-17 (in Samaria).

Hier betreft het christenen die alleen (door Filippus) gedoopt zijn in de Naam van de Heere Jezus (Hand.8:16). Als Petrus en Johannes hun de handen opleggen, ontvangen ook deze mensen de Heilige Geest.

Hand.10:1-2, 45 (in Caesarea op Cornelius en zijn huisgezin).

Het betreft hier gelovigen, die tot op dat moment nog niet 'in beeld' waren voor de apostelen en de gelovige Joden. Daardoor hadden zij de gave van de Geest nog niet eerder ontvangen.

Hand.19:2+6 (op gelovigen in Efeze).

Hier betreft het christenen die niet de Heilige Geest ontvangen hebben toen ze tot geloof kwamen. Ze hebben zelfs nooit gehoord over de Heilige Geest. Ze zijn gedoopt met de doop van Johannes. Ze worden door Paulus gedoopt in de naam van de Heere Jezus en als Paulus hen de handen oplegt, ontvangen zij de Heilige Geest.

Mensen worden opnieuw vervuld

Christenen worden opnieuw vervuld met de Heilige Geest.

Hand.4:31 (in Jeruzalem bij de christenen die bij elkaar zijn)

Hand.7:55 (Stefanus)

Hand.13:52 (in Ikonium)

Vervulling met de Geest bij een taak

Mensen zijn vervuld met de Heilige Geest en doen hun werk in de kracht van de Geest.

Hand.4:8 (Petrus).

Hand.13:9 (Paulus).

Rom.15:19; 1Thess.1:5 (Paulus).

Samenvatting

Voor iedere christen in de Handelingenperiode was het de bedoeling dat hij of zij de Heilige Geest / de gave van de Heilige Geest (Hand.2:38) zou ontvangen. Wie zich bekeerde en gedoopt werd, ontving volgens Hand.2:38 de gave van de Heilige Geest.

Uit Hand.8:15-17 en 19:6 kunnen we afleiden dat het ontvangen van deze gave gekoppeld was aan handoplegging (en in de gevallen die beschreven worden door handoplegging van een apostel).

Uit de gevallen dat mensen die al gelovig zijn de Geest ontvangen, kunnen we ten minste afleiden dat voor het ontvangen van deze gave andere gelovigen (in alle beschreven gevallen: apostelen) als middel nodig zijn. God schenkt, met uitzondering van de start in Hand.2, Zijn Geest door middel van mensen.

Gelovigen kunnen opnieuw vervuld worden met de Heilige Geest. In de gevallen die beschreven worden, gebeurt dit in een situatie waarin sprake is van volharding in verdrukking.

Van de apostelen Petrus en Paulus staat beschreven dat zij op bepaalde momenten waarop ze moeten getuigen vervuld zijn met de Heilige Geest. Paulus beschrijft later dat hij zijn werk in de Handelingenperiode voortdurend heeft gedaan in de kracht van de Geest (zie ook 1Petr.1:12).

Vanuit Jeruzalem tot aan het uiterste der aarde...

Als we de geografische gegevens in het boek Handelingen ordenen, zien we dat de uitbreiding van het getuigenis en het werk van de Heilige Geest de lijn volgen die in Handelingen 1:8 genoemd wordt.

- Handelingen 2:1-4 - Jeruzalem
- Handelingen 4:3 - Jeruzalem
- Handelingen 8:15-17 - Samaria
- Handelingen 10:45 - Caesarea (grens Israël, 'poort' naar buitenland)
- Handelingen 19:2+6 - Korinthe (Griekenland) - Europa

Gehoorzaamheid als voorwaarde

In Hand.5:32 wordt de gave van de Heilige Geest gekoppeld aan gehoorzaamheid aan God aangaande het geloof in Jezus Christus en bekering (zie ook Hand.6:7). Bekering heeft alles te maken met gehoorzaamheid aan God en zodoende is gehoorzaamheid ook de voorwaarde voor het ontvangen van de Heilige Geest.

We zien deze combinatie feitelijk ook terug bij Jezus zelf. Hij ging ons ook hierin voor...

Jezus is de geliefde Zoon van de Vader (Matth.3:15-17) en de Vader kent Zijn intentie om Hem in alles te dienen (Joh.4:34; 5:30; 6:38), Hem in alles gehoorzaam te zijn.

Jezus ontvangt de Heilige Geest bij Zijn doop en is tijdens Zijn hele bediening met de Geest vervuld geweest (Jes.11:2; Jes.42:1; Matth.12:18; Jes 61:1; Matth.12:28; Luk.4:1+18; Johannes 1:32-33; Hand.10:38). Jezus sprak – door de Geest geleid – de woorden van God (Joh.3:34, 6:63). Jezus bleef in alles volmaakt gehoorzaam aan Zijn Vader.

3. De inwoning van de Heilige Geest

In de brieven van Paulus en andere apostelen zien we bevestigd dat gelovigen de Heilige Geest ontvangen hebben. Hij woont in hen. Hieronder een overzicht van tekstgegevens.

Tekstgegevens

Rom.5:5

En de hoop beschaamt niet, omdat de liefde van God in onze harten uitgestort is door [de Heilige Geest, Die ons is gegeven](#).

Rom.8:9

Doch u bent niet in het vlees, maar in de Geest, zo anders [de Geest Gods in u woont](#). Maar als iemand [de Geest van Christus niet heeft](#), die komt Hem niet toe.

Rom.8:10

En als [Christus in u is](#), dan is wel het lichaam dood om der zonden wil; maar de geest is leven om der gerechtigheid wil.

Rom.8:11

En indien [de Geest van Hem, Die Jezus uit de doden opgewekt heeft, in u woont](#), zo zal Hij, Die Christus uit de doden opgewekt heeft, ook uw sterfelijke lichamen levend maken, door Zijn Geest, Die in u woont.

1Kor.2:12

Doch wij hebben niet [ontvangen](#) de geest der wereld, maar [de Geest, Die uit God is](#), opdat wij zouden weten de dingen, die ons van God geschonken zijn;

1Kor.3:16

Weet gij niet, dat gij Gods tempel bent, en [de Geest Gods in u woont](#)?

1Kor.6:19

Of weet gij niet, dat [uw lichaam een tempel is van den Heilige Geest, Die in u is](#), Die gij van God hebt, en dat gij van uzelf niet bent?

Gal.3:2

Dit alleen wil ik van u leren: hebt gij [de Geest ontvangen](#) uit de werken der wet, of uit de prediking des geloofs?

Gal.3:5

Die u dan [de Geest verleent, en krachten onder u werkt](#), doet Hij dat uit de werken der wet, of uit de prediking des geloofs?

Gal.4:6

En overmits gij kinderen zijt, zo [heeft God de Geest Zijns Zoons uitgezonden in uw harten](#), Die roept: Abba, Vader!

Ef.1:13

In Welken ook gij zijt, nadat gij het woord der waarheid, namelijk het Evangelie uwer zaligheid gehoord hebt; in Welken gij ook, nadat gij geloofd hebt, [bent verzegeld geworden met den Heilige Geest der belofte](#);

1Thess.4:8

Zo dan die dit verwerpt, die verwerpt geen mens, maar [God, Die ook Zijn Heilige Geest in ons heeft gegeven](#).

2Tim.1:14

Bewaar het goede pand, dat u toebetrouwd is, door [de Heilige Geest, Die in ons woont](#).

1Joh.3:24

En die Zijn geboden bewaart, blijft in Hem, en Hij in denzelven. En hieraan kennen wij, dat Hij in ons blijft, namelijk uit [de Geest, Dien Hij ons gegeven heeft](#).

1Joh.4:13

Hieraan kennen wij, dat wij in Hem blijven, en Hij in ons, omdat [Hij ons van Zijn Geest gegeven heeft](#).

Jud.1:19

Dezen zijn het, die zichzelf afscheiden, natuurlijke mensen, [de Geest niet hebbende](#).

Samenvatting

De inwoning van de Heilige Geest is onlosmakelijk verbonden met het christen zijn.

De inwoning van de Geest verplicht tot een leven wat daarmee in overeenstemming is.

Vanuit Romeinen 8:9 wordt duidelijk dat de Heilige Geest de Geest van God, maar ook de Geest van Christus is. Door de Geest is Christus aanwezig (Matth.28:20); niet meer alleen in Palestina, maar wereldwijd.

4. De tijd voor Pinksteren

Handelingen 2 is niet het eerste hoofdstuk in de Bijbel waar over het contact tussen de Heilige Geest en mensen gesproken wordt (evt. benoemd als vervulling met de Geest).

Ik wil een aantal teksten noemen om dit te verduidelijken.

Bekwaammaking

Van de volgende personen ten tijde van het OT wordt gezegd dat ze de Geest ontvangen.

- Ex.31:3 en 35:31 Bezaleël en Aholiab
- Num.11 De zeventig oudsten
- Deut.34:9 Jozua
- Het boek Richteren Diverse richters: Othniël, Gideon, Jefta, Simson
- 1Sam.10:10; 11:6; 16:14 Koning Saul
- 1Sam.16:13; Ps.51:11 David
- 2Kron.15:1 Azaria
- 2Kron.20:14 Jahaziel
- 2Kron.24:20 Zacharia
- 2Petr.1:21 Profeten

Zonder uitzondering ontvangen al deze personen de Heilige Geest in verband met een taak die ze van God ontvangen hebben; de Geest van bekwaammaking of die van profetie.

Het ontvangen van de Geest in het kader van bekwaammaking houdt in dat mensen voor kortere of langere tijd namens JHWH leiding mochten nemen over Zijn volk Israël. Saul raakte door ongehoorzaamheid tijdens zijn koningsschap de Geest kwijt en werd vervuld met 'een boze geest Gods' (1Sam.16:14; 18:10; 19:9). David smeekt in Psalm 51 of God hem de Heilige Geest niet wil afnemen. Deze gedachtegang moet in hem wel zijn opgekomen vanwege dat wat hij heeft gezien bij Saul. Binnen het kader van bekwaammaking kon de Geest van iemand afgenomen worden, of bleef Hij op iemand zo lang dat nodig was (2 Kon.2:9+15). Zie ook Simson, Elia / Elisa.

Het fenomeen 'inwoning' van de Geest, zoals dat in de brieven van het NT beschreven wordt, komen we in het OT niet tegen. Wel wordt er gesproken over de alomtegenwoordigheid van de Geest (Ps.139:7) en de leiding van de Geest (Ps.143:10).

We kijken verder in het NT. In het verhaal rondom de geboorte van Jezus ontmoeten we vijf mensen die vervuld zijn of worden met de Heilige Geest.

- Luk.1:15 Johannes de Doper
- Luk.1:35 Maria
- Luk.1:41 Elizabeth
- Luk.1:67 Zacharias
- Luk.2:25 Simeon

Het gaat hier om mensen die op één of andere manier betrokken waren bij de komst van Jezus op aarde. Voor Maria gold dat wel op een heel bijzondere manier. Bij de anderen werkte de Geest in hen het getuigenis dat ze gaven of de profetische inhoud daarvan m.b.t. Jezus. Uitzonderlijke gevallen, maar wel duidelijk in relatie tot taak of profetie.

Jezus vertelt later Zijn discipelen dat ook zij ook over de Heilige Geest 'kunnen beschikken'

- Matth.10:20 Bij hun uitzending
- Luk.11:13 Ze mogen vragen om de Heilige Geest
- Luk.12:12 In moeilijke situaties
- Mk.13:11 In de eindtijd

In Joh.20:20-23 wordt beschreven dat de discipelen op de eerste opstandingsdag de Geest ontvangen. Jezus zendt hen uit en zegent hen. Hij blaast op hen, zodat zij de Heilige Geest ontvangen. Ze krijgen een mandaat m.b.t het vergeven van zonden.

Het lijkt erop dat het hierboven steeds over bekwaammaking gaat of om profetie. Dit werk van de Geest hield dus niet precies aan het einde van het OT op.

In een zeker opzicht kun zelfs bij dat wat in Handelingen 2 beschreven wordt, een link leggen met bekwaammaking. Maar dat is het zeker niet alleen.

Bekwaammaking en gave (inwoning)

Een fundamenteel verschil tussen het ontvangen van de Geest in het kader van bekwaammaking en het ontvangen van de Geest (inwoning) als gave bij de bekering (vanaf Handelingen 2) is, dat in het eerste geval de Geest mensen weer kan verlaten en in het tweede geval niet.

Paulus leert ons in de Efezebrief dat de Geest woont in het Lichaam / de gemeente (4:4). Alle gelovigen zijn vanaf het moment dat ze tot geloof kwamen verzegeld met de Geest (1:13; 4:30). Alle gelovigen hebben de toegang door de Geest tot de Vader (2:18). Gelovigen worden mee opgebouwd tot een woonplaats van God in de Geest (2:22).

Het zal hopelijk duidelijk zijn dat deze zekerheid ons niet laks moet maken in het dienen van God, alsof er toch niets meer te verliezen valt. De Bijbel leert ons dat God het ons zwaar aanrekent als wij dat wat Hij in ons heeft gelegd veronachtzamen, juist omdat zowel ons lichaam als de gemeente een tempel van de Heilige Geest zijn (1Kor.3:16-17; 6:19). Anderzijds kan het ook niet anders, dan dat een mens waarin de Geest woont, de vrucht van de Geest zal dragen in zijn leven. Wat er in zit, zal er uit komen. Laten we de Heilige Geest niet bedroeven, door de wil van het vlees te blijven doen.

Johannes 7:39

In deze tekst wordt gezegd 'dat de Geest er nog niet was, omdat Jezus nog niet verheerlijkt was'. Hoe moeten we dit zien in het licht van de gegevens hierboven? Het is immers duidelijk dat de Geest er daarvoor wel was en ook dat Hij in contact was met mensen / gelovigen.

Johannes, die zijn evangelie pas veel later geschreven heeft, wijst hier terug naar dat wat in Handelingen 2 gebeurd is. Hij voegt het toe als verduidelijking bij de woorden van Jezus, die hij achteraf beschrijft. Johannes heeft zelf meegemaakt hoe alles anders werd toen Handelingen 2 aanbrak, zoals Jezus ook Zelf had voorzien (Joh.14-16). De Heilige Geest was daarvoor niet op een zodanige manier aanwezig, zoals in Handelingen 2 en daarna. Er breekt een eindtijd-scenario aan, en in het kader daarvan wordt de Geest uitgestort op alle(rlei) vlees: in de eerste plaats het volk Israël en daarbij ook op de volken. Bovendien is op dat moment ook Jezus verheerlijkt. Zijn werk op aarde is definitief klaar en de Trooster kan komen.

Het werk van de Heilige Geest bij de wedergeboorte

Ik wil nog 1 aspect van het werk van de Heilige Geest noemen, waarover vóór Handelingen 2 gesproken wordt. In Johannes 3:6, 8 lezen we over de functie van de Heilige Geest bij de wedergeboorte van een mens. Wederom geboren worden = geboren worden uit de Geest. Wedergeboorte wordt in dit hoofdstuk gekoppeld aan het geloof in de Zoon (Joh.3:16).

We mogen het zo zien dat de Heilige Geest werkzaam wordt door de woorden van Jezus en zo mensen brengt tot geloof (Joh.3:34, 6:63). Een mooi voorbeeld hiervan zien we in Joh.4 bij de Samaritaanse vrouw.

5. De Heilige Geest en de laatste dagen

In paragraaf 1 noemde ik het verband tussen de uitstorting van de Heilige Geest en het aanbreken van de laatste dagen (Hand.2:16-17). Ik wil dit punt nog wat verder uitdiepen.

De Handelingenperiode

We komen in het boek Handelingen alle elementen tegen die bevestigen dat het hier om de laatste dagen gaat.

- De komst van de Heilige Geest over Israël en alle(rlei) vlees.
- Tekenen en wonderen, ter onderstreping van het getuigenis.
- Enorme aantallen mensen bekeren tot bekering.
- Het getuigenis gaat vanuit Israël naar de volken.
- Jeruzalem is het middelpunt, met daar ook een functionerende tempeldienst.
- Toenemende verdrukking van gelovigen.
- Polarisering ten aanzien van Jezus Christus onder de Joden.
- Spoedige verwachting van de Dag des Heeren: de komst van Christus als Koning op deze aarde en daarna het aanbreken van het Messiaanse rijk.

Pinksteren zou in eerste instantie niet het begin zijn van inmiddels al 2000 jaar kerkgeschiedenis, maar de start van een relatief korte periode, die direct vooraf zou gaan aan de Dag des Heeren. Het hoofdthema wat je in Handelingen, maar ook in alle brieven uit die tijd tegenkomt, is: behoudenis. 'Word behouden, voordat het oordeel komt' (Hand.2:40)! En als het moeilijk wordt (verdrukking): Ga door, want het is slechts een kwestie van tijd. 'Wie volharden zal tot het einde toe, die zal behouden worden' (Matth.24:13).

We komen de hierboven genoemde elementen niet alleen tegen in het boek Handelingen zelf, maar ook in de apostolische brieven die in deze periode geschreven zijn.

- De collectieve verwachting om de parousia van de Heere Jezus levend mee te maken.
- De behoudenis in het vooruitzicht (1Thess.5:9).
- De oproep om te volharden in de verdrukking.

Een lange pauze

De ontdekking dat de Handelingenperiode gekoppeld is aan de laatste dagen, helpt je enerzijds om de gebeurtenissen en brieven uit deze periode beter te begrijpen. Anderzijds brengt het onvermijdelijk de vraag met zich mee waarom Jezus dan nog niet terug gekomen is op aarde. Al de mensen in de Handelingenperiode leefden in de verwachting van de spoedige wederkomst, maar allen zijn ze inmiddels ontslapen... Wat is hiervoor de verklaring?

Men heeft dit probleem willen oplossen door van de laatste dagen een rekbaar begrip te maken. De kerkgeschiedenis, beginnend in Handelingen, wordt dan een soort elastiek, wat beschreven en vervolgens steeds verder uitgerekt wordt. Ik ben in de afgelopen jaren steeds meer tot de overtuiging gekomen dat dit een onjuist beeld is. De hoop in de Handelingentijd was reëel; niet nep; geen lokkertje om de mensen maar geestelijk op scherp te krijgen, in die zin dat ze altijd klaar moesten zijn om Heere te ontmoeten. Het waren echt de laatste dagen!

Het verloop van het Nieuwe Testament maakt ons duidelijk dat de enige reden waarom de Dag des Heeren nog steeds niet gekomen is, de onbekeerlijkheid van het volk Israël is. De volken moesten bereikt worden met het evangelie. Dat was hun taak. En als het dan niet dóór hen zou gebeuren; dan maar zónder hen. In die periode leven wij. De periode waarin Gods genade ruimschoots beschikbaar is onder de volken. Een periode die door God is ingelast, omdat Hij jou en mij wilde redden. Een periode die ook weer zal stoppen...

Gods beloften worden vervuld

Het boek Handelingen heeft een open einde. Het begint met een hoogtepunt en zakt terug naar een dieptepunt voor Israël. Maar God zal Zijn beloften waar maken. En die beloften zijn duidelijk beschreven: ook het volk Israël zal tot de erkenning komen van Jezus Christus, voordat de Dag des Heeren komt. Jeruzalem zal ook opnieuw de plaats worden waarheen de volken zullen aan om te leren van Israëls God (Mich.4:1-2; Zach.8:20-23).

De lijn van de Handelingentijd zal weer 'opgepakt worden' en uitmonden in het moment wat – menselijkerwijs gesproken – bijna 2000 jaar geleden al had kunnen komen: bij de parousia van Jezus Christus.

Specifiek en algemeen

De uitstorting van de Heilige Geest heeft samengevat twee betekenissen: voor Israël en voor alle gelovigen vanaf Handelingen 2.

De wonderen en tekenen die voorkwamen tijdens de Handelingenperiode, als gevolg van de vervulling met de Heilige Geest, zijn gekoppeld aan het getuigenis van het komende Messiaanse koninkrijk. Ook in de tijd dat Jezus nog op aarde verbleef, was dat al het geval. De (wonder)werken van Jezus bevestigden dat Hij de Messias van Israël was. Het 'einde der tijden' was aangebroken (1Petr.1:20).

Johannes de Doper was er bij het begin van Jezus' bediening volstrekt duidelijk over dat het oordeel (de Dag des Heeren) aanstaande was. Men verwachtte ook al eeuwen de komst van de Messias, als inleiding op het Vrederijk. Dat de twee komsten van Jezus Christus gescheiden zouden zijn door een lange periode, was in het OT niet bekend. Het geopenbaarde plan van God was, dat Israël tot erkenning van de Messias zou komen en dat door hen de volken in vrij korte tijd bereikt zou worden met het evangelie. Het liep echter anders. Israël kwam niet tot een collectieve bekering. Toen ging het verborgen plan (geheimenis – zie o.a. Efezebrief) van God in werking, het ingaan van een lange tussenperiode, waarin God zonder Israël met de volken aan de gang ging. Deze verandering heeft consequenties voor het specifieke werk van de Heilige Geest in de laatste dagen. Het accent op tekenen en wonderen, ter onderstreping van de komst van de Messias, nemen af. De hele kerkgeschiedenis door heeft God betoond een God te zijn van wonderen en nog steeds is voor Hem niets te wonderlijk. We kunnen er echter niet omheen dat er een verschil is tussen de totale genezing van alle zieken die naar Jezus en de apostelen toekwamen (Mark.6:56; Luk.4:40; Hand.5:15-16; 10:38; 19:12) en de wonderen van genezing die soms of op bepaalde plaatsen met grotere regelmaat plaatsvonden. Keerzijde van dit verhaal is, dat deze bijzondere tekenen weer duidelijk zullen terugkeren als 'de draad van de laatste dagen weer door God zal worden opgepakt'.

Vanaf Handelingen 2 startte ook de inwoning van de Heilige Geest bij alle gelovigen. Zoals we uit de brieven van het NT kunnen opmaken, is deze inwoning blijvend en dus niet gebonden aan de periode van de laatste dagen.

Pinksteren heeft op deze manier ook een geweldige betekenis voor ons. Vandaar ook dat we het ieder jaar herdenken. Het belangrijkste is echter, dat we de Heilige Geest iedere dag van ons leven de ruimte zullen geven om in ons de leiding te hebben. Zo raken wij ook voorbereid op de ontmoeting met onze Heere en Heiland.